

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

PAM tukee lähtökohtaisesti lakiesitystä, jossa esitetään työntekijän oleskelulupa- tiukempaa vähimmäistulovaatimusta nykyiseen palkkatulorajaan verrattuna. PAM on pitkään ollut huolissaan siitä, että kolmansista maista rekrytoidaan matalapalkka- aloille osa-aikaisiin töihin työntekijöitä, jotka joutuvat elämään köyhyydessä matalan palkan vuoksi. Valitettavasti Suomessa matalapalkka-aloilla tehdään paljon vastentahtoisia osa-aikatyötä, jolla ei pysty elättämään itseään eikä perhettään. Tämä ajaa ihmiset turvautumaan sosiaaliturvaan, jotta he pystyisivät tulemaan toimeen ja elättämään perheensä.

Esityksen tavoitteena on varmistaa, että työperäiset maahanmuuttajat voivat elättää itsensä ja välttää köyhyyden, joka johtuu osa-aikaisista ja matalapalkkaisista töistä. Tulorajan on oltava vähintään työehtosopimusten mukaisen vähimmäispalkan tasolla, jotta varmistetaan työperäisten työntekijöiden riittävä toimeentulo ja estetään alan palkkatason lasku.

PAM esittää, että työperäisen oleskeluluvan vähimmäistulovaatimuksen tulee perustua työehtosopimusten vähimmäispalkkoihin. Lainsäädäntöä tulee muuttaa niin, että työperäisen työntekijän oikeus työntekoon sidotaan kokoaikatyöhön sekä alan vähimmäispalkkoihin. Jos alalla ei ole työehtosopimusta, vähimmäispalkka voisi olla jopa korkeampi kuin mitä hallituksen esityksessä on esitetty. Tämä vähentää hyväksikäytön riskiä ja estää lain kiertämistä.

Tutkimustulokset tukevat näitä toimenpiteitä. Esimerkiksi LABOREn tutkimus (Nieminen, Kiviholma, Kanninen ja Karhunen 2024) osoittaa, että saatavuusharkinnan poistaminen on johtanut ulkomaalaisten työntekijöiden määrän kasvuun, mikä on laskenut matalapalkka-alojen ansiotuloja. Erityisesti osa-aikatyötä tekevien tulot ovat laskeneet, mikä altistaa heidät taloudelliselle haavoittuvuudelle ja köyhyydelle.

Työvoiman hyväksikäytön ehkäiseminen tulisi olla eduskunnan keskeinen tavoite, sillä hyväksikäyttö on todellinen ja kasvava ilmiö Suomen työmarkkinoilla. Useat eri alojen

tapaukset ovat osoittaneet, ettei kyse ole enää yksittäisistä tapauksista vaan laajemmasta ongelmasta. Eduskunnan tulee pohtia myös keinot, joilla voidaan ehkäistä työperäistä hyväksikäyttöä tai kiertää ulkomaalaislain sääntöjä. Alipalkkauksen kriminalisointi ja ammattiliittojen kanneoikeus olisivat konkreettisia toimenpiteitä, jotka vähentäisivät työvoiman hyväksikäyttöä.

PAM painottaa lisäksi, että vastentahtoisten osa-aikaisten työntekijöiden asemaa on vahvistettava. PAM on huolissaan osa-aikatyöntekijöiden tilanteesta ja korostaa, että yritysten on ensisijaisesti tarjottava lisätunteja vastentahtoïsille osa-aikatyöntekijöille ennen uusien työntekijöiden palkkaamista. Yritysten on tarjottava lisätunteja omille osa-aikaisille työntekijöille ennen kuin ne rekrytoivat uusia työntekijöitä. Työnantajia tulisi velvoittaa raporttoimaan lisätuntien tarjoamisesta työehtolomakkeessa, mikä varmistaisi osa-aikatyöntekijöiden riittävät työtunnit ja vähentäisi heidän riippuvuuttaan sosiaaliturvasta.

Helsingissä, 11. syyskuuta 2024

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry

Annika Rönni-Sällinen
puheenjohtaja

Lisätietoja:
Egezona Klllokoqi-Bublaku
sosiaalipoliittinen asiantuntija
puh. 0404133759
egezona.klllokoqi@pam.fi